

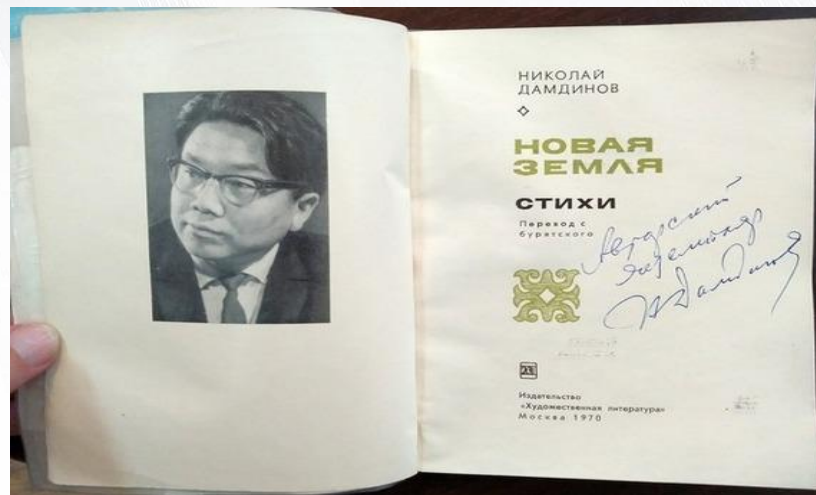
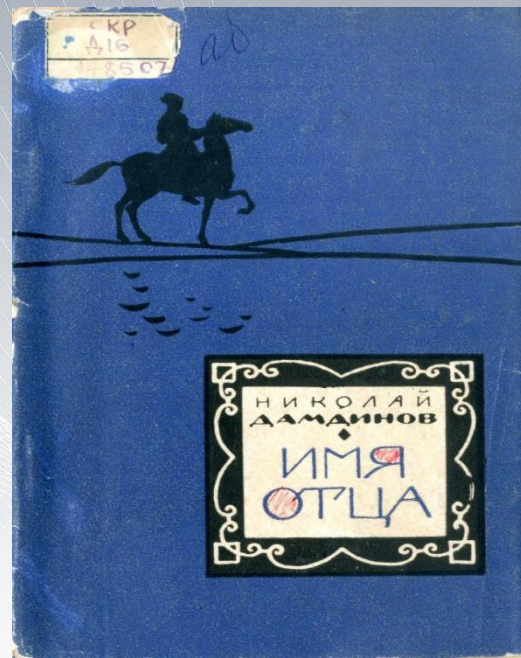
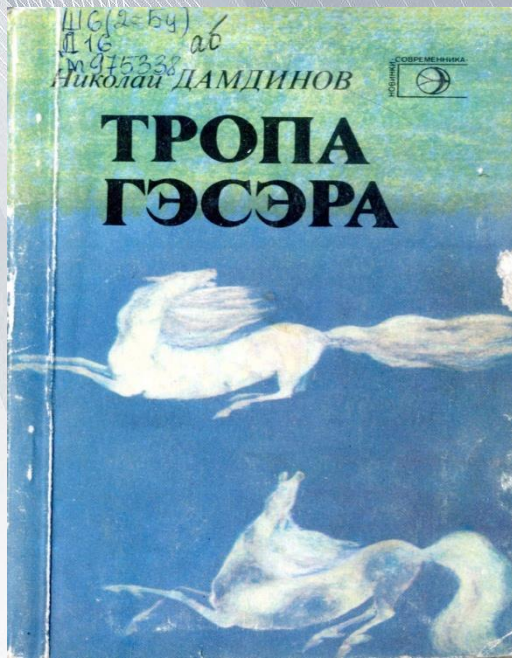
**Николай
Гармаевич
Дамдинов
(1932-
1999гг.)**

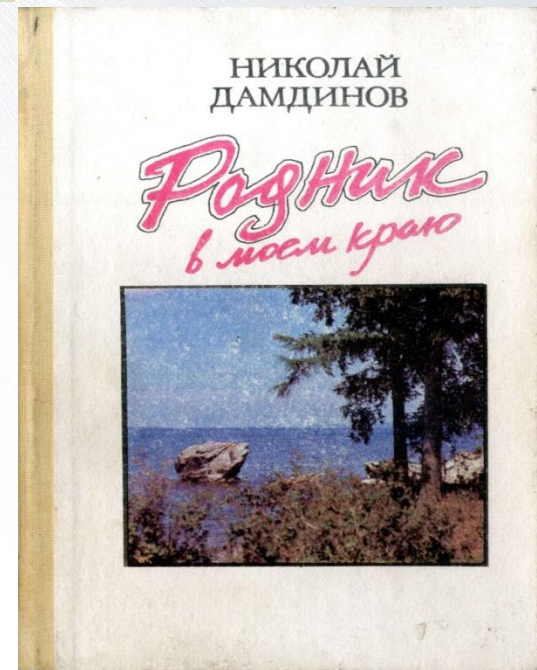
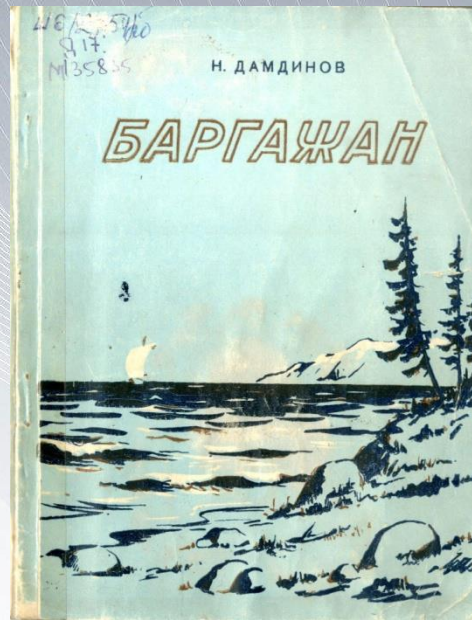
Николай Гармаевич Дамдинов 1932 ондо Хурамхаанай аймагай Угнаасай нютагта түрэхэн юм. Ёургуулида һуража байхадаа, уран зохёол уншаха шуналтай байһанаа элирүүлээ. Наймадахи класста түрүүшынгээ шүлэг бэшэхэн юм. 1951 ондо арбадахи класс алтан медальтайгаар дүүргэжэ, Москвагай М. Горькийн нэрэмжэтэ Литературна институтта ороод 1956 ондо дүүргэхэн юм.

Николай Дамдиновой түрүүшын ном 1955 ондо хэблэгдээ. Тэрээнһээ хойшо Н. Дамдинов уран зохёолой хэрэгтэ бэлиг шадабаряа хандуулһан. «Эсэгын нэрэ», «Минии багша — Ленин», «Доржо Банзаров тухай дуун» гэжэ поэмэнүүдын олондо мэдээжэ болонхой. «Шэнхинээтэ нарһад», «Шэнэ газар», «Талын дуун», «Мүшэтэ харгы» гэхэ мэтэ лирико-философско удха шанартай зохёолнууд хэблэгдэһэн юм. «Шэнхинээтэ нарһадай» үгэдэ тааруулжа, композитор Б. Ямпиров оратори бэшэһэн байдаг. Мүн композитор А. Андреев «Минии багша — Ленин» гэжэ поэмээрнь оратори бэшэжэ дүүргэһэн юм. Поэдэй үгэ дээрэ олон дуунууд бэшэгдэнхэй.

Николай Дамдиновой бэшээн сценаряар 1958 ондо Свердловско киностудида «Ургын һалбаржа байхада» гэжэ кинофильм табигданхай. 1967 онһоо Н. Дамдинов зүжэг бэшэжэ эхилээ һэн. Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Бурядай гүрэнэй драмын академическэ театрай тайзан дээрэ: «Үнгэрһэн хэрэг», «Доржо Банзаров», «Илалтын дархашуул», «Декабристын бэһэлиг» гэһэн зүжэгүүдынъ табигдаһан байха юм.

Николай Дамдиновой шүлэгүүд, поэмэнүүд ород хэлэн дээрэ оршуулагдажа, «Новый мир», «Дружба народов», «Огонёк», «Октябрь», «Наш современник» сэтгүүлнүүдта толилогдожо, номууд боложо согсологдон Москвада хэблэгдэһэн. Уран зохёолой хүгжэлтын асуудалнуудаар статьянуудые, тэмдэглэлнүүдые бэшэжэ, сонин, сэтгүүлнүүдтэ гаргадаг һэн. Тэдэнь сугларжа ерэхэдээ, хоёр боти ном болоһон юм: «Уран үгын хизаар», «Арадай ажабайдалай түүхэ».

Ородой поэзиин зэндэмэни жасаһаа шэлэжэ оршуулха ябадалы Н. Дамдинов уран мэргэжэлэй үндэр хургуули гэжэ тоолодог байгаа. Тиин, Александр Пушкинай «Бишихан трагединууды», Михаил Лермонтовэй шүлэгүүды, Владимир Маяковскийн «Ехэл һайн» гэжэ поэмын найман бүлэгы оршуулһан байна. Шүлэгүүдын манай Эхэ ороной олон хэлэн дээрэ оршуулагданхай, тиихэдэ Улаан-Баатарта номын монгол хэлэн дээрэ хэблэгдээ. Николай Дамдинов 1958 онһоо СССР-эй Уран зохёолшодой холбоной гэшүүн.

Н.Г. Дамдинов олониитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадажа Бурядайнгаа ажалшадтай уулзажа, шүлэгөө уншаха дуратай, өөрынгөө түрэл уран зохёолой үмэнэһөө Москва, Киев, Волгоград, Грозный, Махачкала, Семипалатинск, Самарканд, Ереван, Псков, Кострома, Горно-Алтайск, Кызыл, Хабаровск, Шэтэ, Эрхүү хотонуудта үнгэргэгдэһэн Россиин болон бухэсоюзна поэзиин үдэшэнүүдтэ хабаадаһан намтартай. 1980 оной апрель һарада Москвагай Политехническэ музей соо Николай Дамдиновай авторска үдэшэ амжалтатайгаар үнгэрөө бэлэй. Гадна, Н. Дамдинов РСФСР-эй болон СССР-эй Уран зохёолшодой съезднүүд дээрэ үгэ хэлэһэн байдаг, мүн уласхоорондын литературна зүблөөнүүдтэ (Монголдо) хабаадалсаа. 1976 оной май һарада Ази-Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын IV-хи конференцидэ Баку хотодо ошоһон юм. Тэндэ Ази-Африкын конференциин Советскэ комитедэй гэшүүн боложо һунгагдаа. Н. Дамдинов — эб найрамдал хамгаалха Бурядай республиканска комитедэй гэшүүн байһан.

1975 ондо Николай Дамдинов Бурядайд АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшээр хунгагдаа, тиихэтэй хамта, РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин гэшүүн ябаһан байна.

Николай Гармаевич Дамдинов Буряад Уласай Гүрэнэй шангай лауреат, Бурядайд АССР-эй арадай уран зохёолшо, РСФСР-эй Максим Горькийн нэрэмжэтэ Гүрэнэй шангай лауреат болоһон байгаа.